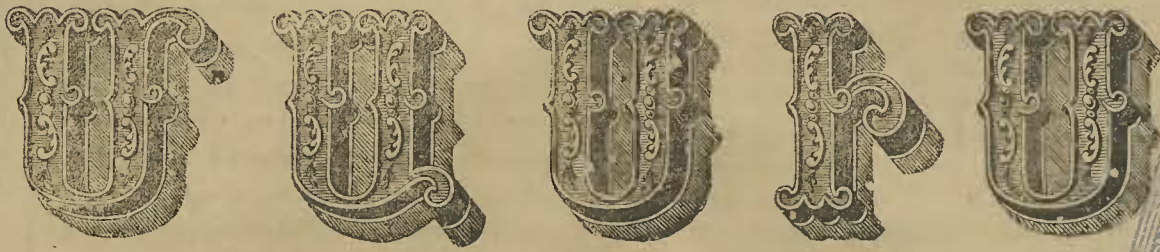

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 3 ՄԶԸ.
Գաւառացի 10 ՄԶԸ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ 4 ՄԶԸ.
Գաւառացի 5 ՄԶԸ.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դուրուշ, աւելի անգամներու
համար զատ ստիպարկութիւն կը-
լայ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գոյութիւնը իրաւունք ունի ծանու-
ցուիլ իր ժողովուրդին և իր ժողովուրդին
կամ որ և ինչ, զորով ինչ խնայողի
— Տնտեսական պիտոյութեան և Գաւա-
ռացի ժողովուրդին շահութեան իր
198 Վ. Պոլսոյ խան, Մատթիոյ գրասեն-
տարի :
Համարու ծախքը չի ճարտարած նա-
մակ չի ընդունուիր :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հայտարար միջնորդութեան վրայ
առնուած վերջին տեղեկութիւնները
տակաւին շատ յուսատու չեն : Բ. Դը-
րան արտաքին դործոյ նախարարը
մեծ տեղութեանց ուղղեալ շրջաբե-
րականաւ մը ծանոց թէ երկու կող-
մէն ալ զինուորական պատիւը դո՛ւ
եղած և պատերազմը վերջացնելու
ժամն հասած էր : Պատերազմին ձեռ-
նարկուած էր իբր թէ թուրքիոյ քը-
րիստոնեայ ժողովրդոց վիճակը բար-
ւոյնը նպատակաւ : Այս նպատակն
ունէին նաև Օսմանեան Սահմանադր-
ութիւնն և անոր հետեւեալները եղող
բարենորոգումները : Հետեւեալ Բ.
Դըրան և Ռուսիոյ կառավարութեան
մէջ կարծեաց տարբերութեան պատ-
ճառ չէր մնացած, ուստի և պատերազ-
մին շարունակութիւնն անօգուտ զո՛ւ
մ'է կենաց և ընչից : Այս հիմանց վրայ
Բ. Դըրան կը կարծէ թէ տեղութիւն
ները չ'ընդունին միջնորդութեան տրամադրե-
լլալ, բարոյապէս երաշխաւորեալ
ըլլալով Սահմանադրութեան խոստա-
յած բարենորոգմանց մասին թուր-
քիոյ բարի դիտաւորութեամբը : Կըս-
ուի թէ Գաղղիա և իտալիա այս շրջ-
շարեւրականին պատասխաններ են բա-
րեկամական կերպիւ, և միայն կը
խոստանան եղբւր միւս տեղութեանց
հետ բանակցիլ : Գերմանիա առ այժմ
միջնորդութիւնը մերժելով պատաս-
խաներ է :

Սիւլէյման փաշային բանակէն ե-
կած անպաշտօնական լուրերը կը ծա-
նուցանեն թէ զինուորական մեծ շար-
ժումներ կըլլան, որք պատերազմա-
կան նոր յատակագծի մը պատրաս-
տութիւնը կը ցուցնեն : Ռուսներէն
17 դեկտ. թուով առնուած նամակ մը
կը ծանուցանէ թէ թշնամին մինչև
այն ատեն Լոմ գետերուն միացած գը-
ծէն տակաւին յառաջացած չէր, իսկ
Օսմանեան զօրքերը Գատըքէօյի մօտ
իրենց հակամարտի սկիզբէն ի վեր դը-
րաւած գիծը կեցած են : Ռուսը ա-
մեն կէս օրէ ետեւ Ռուսնուզը կը ուժ-
բանուէր, բայց հիմա բնակիչները
վարժուած կերպին տար : Սօֆիայի
այրած և պարպուած ըլլալու զրոյց-
ները սուտ կը հանուին : Սնդեալ եր-
կուշարթի օրը Սերվիայացոց սահմա-
նադրութիւն անցած զօրքերն Օսմանեան
յառաջապահներէն վանուելով Եֆէր-
Պաշայի բլուրները քաջութեան :

Հայաստանէն առնուած լուրերը
կը ծանուցանեն թէ Տէփէ-Պոլսոյ
Ռուսաց զօրքը Ռուսնու-Սահման գիւղը
քաջութեան է, եօթն մղոնի չափ հա-
րաւի կողմը Մէլիքօֆ զօրավարին հը-

րամանաց ներքեւ կարսէն եկող Ռու-
սաց զօրքերը Բասէնի դաշտը հասեր
են, որ Տէփէ-Պոլսոյ կիրճովը բաժ-
նուած է Կարնոյ դաշտէն : Սոֆորա-
կան ճանապարհները ձիւնով լցուած
և անանցանելի են, բայց Ռուսը ի-
րենց թնդանօթաց համար ուրիշ ճա-
նապարհներ կը բանային : Տէր Դու-
կասօֆ զօրավարին զօրքերը Պայաղի-
աէն Երևանի կողմը գնացեր են և ի-
րենց ճանրուն վրայ գտնուած խալամ
դեղերէն մեծ գանդատներ կը լսուին
եղբւր իրենց դէմ : Պարսիկները կը գան-
դատին թէ Ռուսը իրենց կարաւան-
ները կ'արդեւուն : Երևանի մէջ թի-
ֆօյի հիւանդութիւն ծագեր է :

Անգղիոյ խորհրդարանն որ սովորա-
բար փետրուարի մէջ կը գումարուէր,
այս տարի աւելի շուտ պիտի գու-
մարի յունի : Այն : Անգղիական կա-
ռավարութիւնն Եւրոպիոյ ներկայ
վիճակին համապատասխանող վիճու-
րական պատրաստութեանց համար
գումարուած գումար մը պիտի խնդրէ
խորհրդարանէն : Անգղիական թե-
թերէն Սթանտարտ կըսէ թէ Գեր-
մանիա և Անգղիա կը թողուն որ Ռու-
սիա իւր հաճողից համեմատ վարուի,
այս պատճառաւ հարկ կըլլայ խոր-
հրդարանը գումարել, և կը պա-
հանջէ որ Անգղիա իւր ձայնը լսելի
ընէ : Թայմս լրագիրն ընդհակառակն
խորհրդարանին գումարման հարկ չը
տեսներ և կը կարծէ թէ Անգղիոյ
վասնդ չ'աշար կը պիտի լրացնէ թէ
Անգղիոյ կառավարութեան քաղա-
քականութիւնը զօր ազդեալ կըլլա-
ւերացնէ, խաղաղութիւնն է, եթէ
կարելի ըլլայ, և Հնդկաստանի հետ
պատ հաղորդակցութիւն պիտի պա-
հէ : Կըսուի թէ Անգղիա աւելի ազ-
դու գիւրք մը պիտի բռնէ, եթէ Ռու-
սիա սնդէ թուրքիոյ հետ առանձին
հաշտութիւն կնքել իւր հաշտին :
Անգղիոյ ամենէն մեծ կասկածն այն
է որ թուրքիա Ռուսիոյ հետ միանա-
լով իւր Հնդկաստանի ճանապարհը
կընայ օր մը գոցել, կընայ ներդա-
ներէն Ռուսիոյ միայն անցողադա՛ն
ազատութիւն տալով՝ ուրիշ տեղու-
թեանց պատերազմական նաւերն ար-
գելուլ հոն մանել, և այս կերպիւ
Ռուսիա ազատութիւն կը գտնէ իւր
ծովու մէջ իւր նաւատորմն ընդար-
ձակելու և անկէ համարձակութեամբ
Միջերկրական ծովն ելնելով Անգղիոյ
ճանապարհը կտրելու : Միւս կողմէն
անգղիական լրագիրը Ռուսիոյ դա-
նապան դադարաւորներ կընծայեն, ո-
րոց և ոչ մին տակաւին ստոյգ կե-
րելի : Եթէ Ռուսիա գրաւէ զՊոլսը,
բիւր, Ռուսիա ալ Պոսնան և Հէրսէ-
քը պիտի գրաւէ եղբւր իսկ եթէ Պու-
ղարիա ինքնօրէն իշխանութիւն մ'ը-
լայ, այն ատեն Պոսնա և Հէրսէք ալ
նոյն կառավարութիւն պիտի տա-

նուն : Բայց ասոնք զուտ ենթադրու-
թիւններ են, որք երբեք չորս տարիէ
ի վեր շարունակ կը լսուէին առանց
բնաւ իրականութեան կամ ստուգու-
թեան նշան մը ցուցնելու, մինչդեռ
Աւստրիոյ կառավարութիւնն երկը
կայսերաց դաշնակցութեան և Հուն-
գարացոց Ռուսիոյ դէմ ցոյց տը-
ւած ատերութեան միջև կը վարա-
նի : Աւստրիոյ քաղաքականութիւնը
տակաւին պարզապէս ամպամած է, և
չգիտցուիր թէ արդեօք իրապէս
գործնական կերպարանք պիտի կը-
նայ առնուլ :

Անգղիոյ թագուհւոյն լծակից Ալ-
պերթ իշխանին կենսագրութիւնը
գրող Պ. Թէօտոր Մարթին իւր գոր-
ծին երրորդ հատորն հրատարակեց,
որ Գրեմի պատերազմին նկարագիրը
կուտայ : Թագուհւոյն շատ մը գրու-
թիւններ գրաւ Պ. Մարթինն տըրա-
մագրութեան ներքեւ, որք պատմա-
կան մեծ կարեւորութիւն ունին : Այն
ատեն ալ Ռուսիա Արեւելի քրիստոն-
եայները պաշտպանելու պատրուա-
կաւ թուրքիոյ դէմ պատերազմ հը-
րատարակած էր : Իսկ Անգղիա իւր
յայտարարութեան մէջ կը մերժէր
Ռուսիոյ այս կեղծաւոր յայտարարու-
թութիւնն, որոյ նպատակը փառասի-
րութիւնն էր միայն : Բրուսիոյ թա-
գաւորը թագուհւոյն զրկած նամակի
մը մէջ կը ծանուցանէր թէ ինք իւր
ժողովրդեան հետ համամտութեամբ
չ'ընդունին պիտի պահէ, քանզի
ոչ ինք և ոչ իւր ժողովուրդը Ռուսի-
ոյ կայսրէն չարեք մը տեսած չէին,
և թուրքաց իշխանութիւնը կաման-
կուած բնաւ չ'աճ կամ ձգտաւ չտար ի-
րուսիացի զիւղացւոյ մը : Այսօր ալ
Պրուսիա իշխանը ճիշդ գրեթէ նոյն
կարծեաց վրայ է : Բայց Անգղիոյ թա-
գուհւոյն մասնաւոր նամակաւ մը պա-
տասխանելով կը յրէք Բրուսիոյ թա-
գաւորին կարծիքն, և դաշնագրու-
թիւնները խղով Ռուսիոյ դէմ Եւրո-
պիոյ հաւաստարակչութիւնը պաշտ-
պանելու պէտքը ցոյց կուտար Լորտ
Տէրպլի (այժմեան Լորտ Տէրպլի հայ-
րը) խորհրդարանին մէջ թուրքիա կը
պաշտպանէր, և Ռուսիոյ հարեւր յիսուն
տարիէ ի վեր ըրած աշխարհակալու-
թիւնները կը ցուցնէր : Չարն իւր
յայտարարութեան մէջ զԱնգղիա կամ
թաւաններ թէ քրիստոնէութեան
թշնամեաց հետ կը միանար իսկ Անգ-
ղիա իւր յայտարարութեան մէջ թուր-
քիոյ անկախութեան և ամբողջու-
թեան Եւրոպիոյ անդորրութիւնը պա-
հելու համար պէտք ըլլալու ցուցնե-
լով կը պատասխանէր : Ժամանակե-
րը իրատ փոխուած են, և քան ե-
րեք տարիէ ի վեր յեղաշրջումներ ե-
ղան, սակայն միջեւ կարելի չէ՞ որ
պատմութիւնը դարձեալ կը ինքնութիւն
գտնէ, քանզի ատերութեան մը հիւ-

նական քաղաքականութիւնը դժուա-
րին է փոխել և ճիշդ՝ ինչպէս Ռու-
սիա իւր արեւելեան քաղաքականու-
թիւնը փոխած չէ, հաւանական չէ՞
միջեւ որ Անգղիա ալ իւր 1834 ի քա-
ղաքականութիւնը յիշէ :

Չորոց կը պարտի թէ Գերմանիոյ
և Աւստրիոյ կառավարութիւնները
խորհուրդ տուեր են Բ. Դըրան՝ որ
ուղղակի Ռուսիոյ հետ հաշտութիւն
կնքէ : Իսկ Անգղիա, Գաղղիա և ի-
տալիա դեռ կարծիք յայտնած չեն,
և իրարու հետ բանակցութիւնը կը
շարունակեն : Կերելի որ այս վերջին
երեք ատերութիւնը մէջնին համա-
ձայնութիւն հաստատել կուզեն, որ-
պէս զի խաղաղական բանակցութեանց
ուղղակի մասնակցութիւն պահան-
ջեն իբրեւ ստորագրող փարիզի դաշ-
նագրութեան :

Շարիր փաշան ֆամարլէն անց-
եալ երեքշաբթի և չորեքշաբթի կը
հեռագրէ թէ օդն այնչափ դէ՛շ էր
որ զօրքերը կէս ժամէն աւելի պահ-
նորդութիւն չէին կրնար ընել : Ռուսը
ուրիշ յարձակում չ'ըն ըրած և պայթ-
ման ձայներ կարծեցնել կուտան թէ
Էթրօքի Պաշաններուն մէջ զինուո-
րական ճանքաներ կը շինեն : Շարիր
փաշան՝ Բլէշլայէն փախող և ֆա-
մարլի եկող թուրք զօրականի մ'ի-
րեն ըրած պատմութեան մէջ համա-
ռօտութիւնը կընէ :

Յիշեալ քաջ զօրականը կըսէ.
“ Բլէշլայի անկման նախընթաց օրը
քաղաքին մէջ ոչ ուտելիք մնացած էր
և ոչ ուղմամթերք. այն օրը զին-
ւորական ժողով մը գումարեցաւ,
որոյ մէջ որոշուեցաւ թշնամեացի
մեր խզել և Ռահօվայի կողմէն
ճանրայ մը բանալ : Այս որոշման
վրայ մեր զօրքերը կէս գիշերին ճա-
բայ եղան, վիտ դետին վրայ փու-
թանակի ամեն տեսակ նիւթերէ շին-
ուած կամուրջէ մը մինչև թշնամեաց
ամրութիւններն յառաջացան, 30 թըն
գամօթով Ռուսաց դիրքերը գրաւե-
ցին և պապէս Նէթրօքի վրայ հա-
սան : Օսման փաշային բանակն այս
առաջին և կարեւոր յաջողութեան
քաջութեամբ վայրկեան մը յուսաց
թշնամեացի զիծերը խզել : Բայց մեր
յառաջապահ զօրքերը Ռուսական
թնդանօթաց բռնուն կրակին առջև
եւտ քաջութեամբ հաղաղութեան և Օս-
ման փաշան ալ վերադարձան : Մեր
զօրքերը յոգնելով ստիպուեցան վիտ
գետին մօտ համախմբիլ : Բայց նոյն
միջոցին Ռուսը Բլէշլայի ամրութիւն
ները գրաւած ըլլալով՝ բանակն անձ-
նատուր ըլլալու հարկադրեցաւ : ”

Պելլրատէն դեկտ. 9 թուով Մօր-
նինկ Ատմէրթալը լրագրին զրկուած
հեռագրի մը նայելով նախարարաց

մէկ ժողովին մէջ որոշուեալ է որ պատ-
րաստուելու վրայ դառնալով դարձեալ
բանակը շարժման մէջ դրուելուն պէս
խնդիր պահանջատի դորքերը զէնքի տակ
կոչուին : Այսպէս ասկէջ երեք շա-
բաթէն պատերազմի պատրաստ զո-
րաց թիւը 125000 ի պիտի հասնի ,
250 թնդանօթով : Չէնք , ռազմամը-
թերք և այլ հանդերձանք լցուեցան
զինուորական մթերանոցները : »

Նոյն լրագիրը վիտինէն հեռագիր
մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ
Սերվիյ սահմանագլխին վրայ գտնու-
ող թուրք յառաջագահներէն եկած
տեղեկագրութեանց նայելով , Սեր-
վիա սահմանագլխին վրայ երեք
զօրաբանակ համախմբած է , որոց
գումարը 60000 մարդէն աւելի է :
Այս զօրաբանակներէն միայն բանա-
կակեզրանը նշկօթին է , երկրորդը
Վէլիքի—Իզլօրի մէջ և շրջականներն
ամրացած է , երրորդը Սուբօլայ կը
գտնուի : Այս վերջինը գրեթէ 25000
մարդէն կը բաղկանայ և թիրօթի վը-
րայ քաղաք տրամադրութիւն ցոյց
կուտայ , որպէս զի Շաքիր փաշայի
դէմ կուրքօ զօրավարին ընելիք
գործողութեանց ոյժ տայ :

Թուրքաց բոլոր պատրաստ զո-
րութիւնները կը համախմբին Սերվի-
այուց արշաւանաց գլխադրելու հա-
մար :

Աւստրո-Հունգարական հեռագր-
րաց ընդհանուր վերատեսուչ Պ. Պրիւ-
նէլի կողմէ առ Օսմ. հեռագրաց
վերատեսուչ իղլէթ էֆէնտի եկած
հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Օս-
ման փաշան դեկտ. 18ին Ռէշիայէն
Զիննիցա փոխադրուել է :

Ռուսական լրագիրք կը ծանուցա-
նեն թէ Ռուսիոյ թամպօֆ քաղաքին
մէջ թուրք զեւրի սպայ մը գեռահա-
սակ Ռուս օրիորդի մը սիրահարելով
Օրթոտքս կրօնքն ընդունեն և յիշ-
եալ աղջկան հետ պոսկուելու է : Եկե-
ղեցին չէր կրնար պարունակել հե-
տաքրքիր ժողովուրդաց բազմութիւնն ,
որք ամեն կողմէ հոն գլխած էին ուն
հետաքրքրական արարողութիւնը
տեսնելու :

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 20 դեկտ.

Տէպա լրագիրը միջնորդութեան մա-
սին Բեդրասուրէն ու Պուրէշէն եկած
լուրերուն դէմ հաստատութիւնն զգու-
շացնելով կըսէ թէ տարակոյս չկայ որ
Անգղիոյ կառավարութիւնն ամենայն փու-
թով կը զննէ տեղութեանց միտքը՝ հաս-
կընալու համար թէ հետք է արդեօք զի-
ւանագիտական հաւաքախումբ գործողու-
թիւն մը կազմել :

Հաւանական է որ Պ. Պանզիլ Կ. Պոլ-
սոյ դեսպան պիտի անուանի : Պ. Սէն-
Վալիէ ալ Պէրլինի դեսպան պիտի ան-
ւանի կրնան :

Լոնդոնայէն եկած լուրերուն նայելով
թագուհին խիստ նպատաւոր կերելի
Լորտ Պիքօնֆիլտի աշխարհովարութեան ,
և քանիցս անգամ տեսակցութեան ըն-
դունելու է զայն :

Թուրքիոյ դեսպանն երէկ իրիկուն
էլիզէի պալատը ճաշեց Մար—Մահման մա-
րաֆաթին հետ :

Վիեննա 19 դեկտ .

Աւստրիական պատուիրակութեան
երկուական յանձնաժողովին մէջ Անտա-
սի կոման յայտնեց թէ բացարձակապէս
անփոփոխ պիտի պահէ ներկայ աշխար-
հավարութիւնն , որոյ նպատակն է կա-
տարեալ չհրաքութիւն պահել պատերազ-
մին անցնելուն սովն , բոլոր տէրու-
թեանց հետ բարեկամական յարաբերու-
թիւնները շարունակել և Աւստրո-Հուն-
գարիոյ շահերը պաշտպանել , ինչպէս նաեւ
անոր աղքատութիւնն անվճար պահել
երրորդ Արեւելից գործերը վերջնապէս

կարգադրին : Սերվիյ պատերազմ հա-
տարակելն՝ Աւստրո-Հունգարիոյ այս
զիւրք չիփոխեց : Բայց , աւելցուց Անտ-
րասի կոման , եթէ Սերվիյ գործողու-
թիւնը մեր շահերը վտանգի մէջ ձգէ , ու-
րինակի համար Պանզիլ կամ Հէրաշքի
մէջ գործելով , այն ժամանակ Աւստրիա
բացորոշապէս պիտի բողոքէ և արդեամբ
ալ պիտի արգիլէ այն գործողութիւնը :

Լոնտրա 20 դեկտ.

Բոլոր նախարարք ներկայ էին այսօր-
ւան խորհրդին :

Թագուհին անձամբ պիտի բանայ ժո-
ղովները :

Հուով 20 դեկտ.

Վատիկանի հետ Ռուսիոյ յարաբե-
րութիւնները բարեօրոշմ են : Ռուսիոյ
գործակաւար Պ. Ռուսուսօֆ Հումպիտի
վերադառնայ :

(Դեկտ. 20 թուով քաղաքական հե-
ռագիր մը յանձնուեցաւ Հալապի դու-
ժակալին :)

Լոնտրա 20 դեկտ.

Օսմ. Գոնա.	83/16
Փոխ. 1865	8 1/2
» 1869	8
» 1871	33 3/4
» 1872	14 1/2
» 1873	7 7/8
» Եղիպտ.	53 7/8
Անգլ. Գոնա.	94 5/8

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Սէլամըդի արարողութիւնը
Սուլթան Պայազիտի միջկիթը կատա-
րեցաւ :

Վեհ. Սուլթանը , միջօրէի աղօթ-
քէն ետեւ , մայրաքաղաքի մէջ գլա-
նուած կանոնաւոր զօրքերն և քաղա-
քային զինուորաց վաշտերն աչքէ
անցուց , ինչպէս նաեւ զինուորական
վարժարանին երկու բարձրագոյն կար-
գի աշակերտներն , որք պատերազմ
մին ասպարէզը զրկուելու խնդիր մա-
տուցեց ելին քանիցս անգամ և այս
անգամ ընդունուելու է :

Բումբէլի կայսերական զօրաց ընդ-
հանուր հրամանատար Սիւլէյման փա-
շան չորեքշաբթի օրը մայրաքաղաքս
հասաւ վառնայէն և հինգշաբթի օ-
րըն Ագրիանուպօլսոյ երկաթուղով
Բումբէլի բանակակեզրանը գնաց :

Այս առթիւ Սպարապետի դրան
Վէրիթէ լրագիրն հեռուեալ տեղե-
կութիւնը կուտայ իւր երէկուան թը-
ւով :

«Երէկուան թերթերնուն մէջ Սիւ-
լէյման փաշայի գալուստն և Վեհ.
Սուլթանին ներկայանալը նկարագ-
րած ժամանակ մուսուլմանք ըսելու որ
երբ վառնայի չափեալն երեցաւ ,
քանի մը բարձրատիման ուղղով Սիւ-
լէյման փաշան դիմաւորելու գնացին ,
և Սիւլէյման փաշան պատերազմա-
կան գործոց նախարարի տեղապահ
Բէտօֆ փաշային հետ կոյսերական
պալատը գնաց : Վեհ. Սուլթանն ան-
ձամբ Սիւլէյման փաշային կուրծքը
կախեց Օսմանիէի առաջին կարգի
պատուանշանն , ինչպէս նաեւ նոր կօխ-
ւած զինուորական շքաբերանը , Մեծ
Եպարքօսը ներկայ էր այս ընդունե-
լութեանն : »

Վեհ. Սուլթանը նաեւ տկանակու-
ղիտակ մը նուիրեց Սիւլէյման փա-
շային :

Ասիոյ բանակին սպայակոյտի գը-
լուխ Ֆէյզի փաշան , որ Տէվէ-Պայնուի
պատերազմին մէջ վերաւորուած էր ,
Տրապիզոնի վերջին չափեալով մայ-
րաքաղաքս հասաւ :

Նոյն չափեալով մայրաքաղաքս
հասան նաեւ Արտահանի հրամանա-
տար Հիւսէյին Սապրի փաշան և Պա-
յազիտի հրամանատար Ֆայիզ փաշան :

Վեհ. Սուլթանն հրաման ըրաւ ,
որ կայսերական անձնապահ հեծելա-
զօրաց դատուն մէջ արձանագրուի յիս-
նապետի տեղակալութեան աստիճա-
նաւ կազմի Օսման փաշային տեղա-
նիկ որդին Նուրէտտին պէյ , որ աթ-
տարեկան է : Յիշեալ մանկահասակ
որդին Վեհ. Սուլթանին քով պիտի
մնայ կայսերական պալատը , և զին-
ուորական կրթութեան պիտի հետեւի :

Օսմանեան երեսփոխանական ժո-
ղովն իւր չորեքշաբթի աւուր նստին
մէջ իւր նախագահին ընտրութեանը
ձեռնարկելով , փարիզի նախորդ դեա-
պան Սատրք փաշան առաւելագոյն
քուէ ստացաւ : Սակայն Նուրին վա-
մութիւնը շնորհակալութիւն յայտ-
նելով հրաժարեցաւ : Երեսփոխանա-
կան ժողովն ալ հինգշաբթի աւուր
նստին մէջ վերստին ընտրութեան
ձեռնարկելով՝ երեք րնտրելի ընա-
րեց , որք են՝ Պուստայի երեսփոխան
Պահաէտտին էֆէնտի , Ալաշին երես-
փոխան Էֆէնդէհիլդաէ Ահմէտ է-
ֆէնտի և Կ. Պոլսոյ երեսփոխան Հա-
սան Ֆէհմի էֆէնտի :

Սոյն երեք ընտրելաց ցանկը
Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայա-
նայ որպէս զի Նուրին Կ. Վեհափառու-
թիւնն աստեղծ մին նախագահ ընտ-
րէ :

Մայրաքաղաքիս Օսմ. երեսփո-
խաններէն իպրահիմ փաշան Սեւա-
նիկի կուսակալութեան կոչուելով
պարտաւորեցաւ հրաժարիլ երեսփո-
խանութիւնէ , և անոր տեղ Սօիմ է-
ֆէնտի անուն իւլէմա մը քուէից ա-
ռաւելութեամբ երեսփոխան ընա-
րուեցաւ :

Սթամպուլ լրագիրը կը ծանուցանէ
թէ Մարկոսեան Արամ էֆէնտին ,
որ փարիզի Բօնդէ Ծօսէի վարժարանին
ամենէն յառաջագէտ աշակերտներէն
մին ըլլալով փառաւոր վկայական մը
ստացած է , Ագրիանուպօլսոյ դաւա-
ռին առաջին երկրաչափ անուանեցաւ :

Նախընթաց թուով ծանուցինք
թէ քրիստոնէից զինուորադրութեան
նկատմամբ Բուենայ պատրիարքին Բ.
Դրան հաւանութեանը ներկայած կոն-
դակը ընդունուելով , Պատրիարքին
զրկուել է :

Բուենական թրաքի լրագրին խօս-
քին նայելով , յիշեալ կոնդակը նա-
խարարաց ժողովոյն և Վեհ. Սուլ-
թանին կողմէ քննութեան առնուելու
է , և Բուենի կիրակի օրը մայրա-
քաղաքիս Յոյն եկեղեցիաց մէջ պի-
տի կարգադրուի և անմիջապէս զին-
ւորադրութիւնը պիտի սկսի :

Մայրաքաղաքիս Բուենայ նախորդ
Պատրիարք Անթիմոս Զրդէ՝ հինգշաբ-
թի օրը վախճանեցաւ Գանակի իւր
ապարանքին մէջ՝ ի հասակի խոր ծե-
րութեան և երէկ յաղաքակաւորու-
թիւնը կատարուեցաւ մեծ հանդի-
սիւն :

Անթիմոս Զրդէ երեք անգամ Պատ-
րիարք ընտրուած էր , և իր երրորդ
Պատրիարքութեան օրովն էր որ Պու-
կաշայի հերձուածը հրատարակուե-
ցաւ :

Կարմիր Մահիկի ընկերութիւնը
Գուրպան-Պայրամի առթիւ 650 օխա
ծխախոտ բաշխեց մայրաքաղաքիս
զինուորական հիւանդանոցներուն :

Զինուորական նախարարութիւնն
անցեալներն որոշած էր որ պահես-
տի (բէտիֆ) զօրակաւները կայսերա-
կան բանակին ձի մը տարով զինու-
որութեանէ ազատին : Այս որոշումը փոխ-
ւեցաւ , Զինուորական նախարարու-
թիւնը շրջաբերական մը զրկեց դա-
ւառաց զինուորական և քաղաքային
իշխանութիւններուն , որպէս զի այ-
սուհեաւ ձի չորդուներն փոխարինու-
թեան (պէտէլ) համար , այլ պահես-
տի զօրակաւներն ինքզինքնին ազա-
տելու համար՝ կամ որոշեալ փոխա-
րինութեան գինը հատուցանեն դը-
րամով , կամ իրենց տեղն ուրիշ մարդ-
քներն :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՆԱՄԱՐՈՒՄԻՍԻԷ

9 դեկտ. ուրաթ իրիկուն	8,33
10 դեկտ. շաբաթ առաւօտ բացուեցաւ	8,35
ժամ 6 ին	8,36
Բումբէլի երկաթուղի	Ֆր. 21
Թղթագրամ	ժր. 255

ԸՆԹԱՅՐ ԱՐԺԵԹՂՈՅ

Կ. Պոլսի 9 գեղտեմեր

Ստիլիէ Դէնէրալ բաժ. Անգլ. լիւ.	3,12
» Գոխանակութեան	2,10
Կ. Պոլսոյ Պանքային	3,10
Քրէտի Դէնէրալ	3,
Քրէտի Օսթրո-Թուրք	—
Փոխ. 1863	Ֆր. 41
» 1865	» 41
» 1869	» 38
» 1872	» 14 50
» 1873	» 36
Թրամուայ	Օսմ. լիւ. 0 75

ԸՆԹԱՅՐ ԴՐՈՄՈՅ

9 գեղտեմեր

Անգլ. լիւա	ԱՐ. 109 5
Նաթիւնալ օսկի	» 86 28
Խմբէրալ Ռուս	» 89
Գլըմփի	» 51 10
Հինգ ֆրանք	» —
Հինգ նոց	» 119 20
Պղինձ	» 168

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

(Ծր. և վեջ Դե- Բե- 2062)

Այս տեղ պէտք է յիշեցնենք որ
վերը նշանակուած դուստրը (2,000,000
ֆրանք) միայն գրամատուրլսն է , ո-
րուն շահն ալ նոյնչափ դուստրի մը
հասած էր , երբ Միլիթարեան միա-
բանութիւնը Մուրատի ժառանգաց
հետ իրաւախոս հղաւ շահը անոնց
թողով :

Այս կտորին վրայ անցեալները
հրաւիրած էինք արդէն ընթերցո-
ղաց ուշադրութիւնը , չենք ուղեր
կրկնութիւն ընել , և կը թողուք
որ տետրակն իր խօսքը վերջացնէ :

« Արդ՝ թողով գետնին բերած տա-
րեկան շահը , որն որ այն տէրութեան
մէջ մեղի թէ տեղով և թէ փոքով յայտ-
նի է , հասարակ և ստորին՝ այսինքն հա-
րկին հինգ շահ ենթադրենք . ուստի ,
երկու միլիոնի շահը կընէ 100,000 ֆը-
րանք : Գարձեալ հոս տեղի թողաւոր
և գիշեր ցորեկով վարժարաններու մէջ ,
ս'չ վերի և ս'չ վարի գիշերը առնելով ,
միլիոն համեմատական և հասարակ եղած
թողան է՝ տարին 2,000 ֆրանք : Այս է
ընդհանրապէս փարիզի էն երեւելի վա-
ժարաններուն գինն անգամ , և եթէ աը-
ղաքը շատեր ըլլալու ըլլան , ձեռնարկու
հիմադրները ոչ միայն կը շատանան և

Օ Ր Ս Յ Ո Յ Ց

ՊԱՐԶ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1878

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԳՐԻՍՏՈՒՅ

Յօրինեալ յերկրի քաջանայէ խաղաղի

ՊԱՐՈՒՆԱԿԱՆԻՆ

Օրացոյց պարզ .
Աղբային Հողեւոր գլուխ և Ընդ-
հանուր Ժողով .
Աղբային վարչութեան կրօնական
և քաղաքական Ժողով .
Աղբային զանազան Ժողովք , խոր-
հուրդք և հաշարարձութիւնք .
Սկիզբն յամանեան տէրութեան .
Օսմանեան կայսր և կայսերազունք .
Բարձրատիկան նախարարք տէ-
րութեան .
Հայազգի պաշտօնատարք ՚ի Բ.
Գուռն .

Թիւ մարդկան ընդ . ամենայն երեսս
երկրի .
Թիւ աղբիւն Հայոց .
Արժէք դրամոյ զանազան աղբայն .
Աղբատկ գիւտի աւուր ամսամիտ .
Համեմատութիւն Եւրոպայի և Տաճ-
կաստանի ժամուրդ և րոպէից .
Կը ծախուի բոլոր դրամաճառաց
քով . պարզը 60 փարա , ընդարձակը
3 զուրուշ .

ԶԲՕՍԱՐԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

Կ Ս Մ

Ն Ո Ւ Է Ր Կ Ա Ղ Ա Ն Դ Ի

Գրեց Փարսէլէ Նշան Կ. Պերպէրեան

Մանկանց մտքին ու որոնք մի-
անգամայն օգտակար հրահանգներով
ու տեղեկութիւններով լի պատկե-
րազարդ գեղեցիկ գրքոյ մ'է , զոր
ամեն որդեակէր ծնող կը պարտի գը-
նել և իւր զաւակայ տալ իւր նուէր
կամ ընթերցարան :

Կը գտնուի Զարգարեան գործա-
րանք Սուրբան Համամ թիւ 14 , և
ամեն Հայ գրաւաճառաց քով :

Քարթմանով կաղմեային գինն է 100
փրյ . ողջ տաակ մէճիտիյէ , իսկ ոսկեղօ-
ծինը , որոյ մէջ գունաւոր պատկեր
մ'աւելի կայ , մէկ քարթ մէճիտիյէ :

ԹԱՏՐՈՆ

ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԱՆԿԱՆՑ

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵՐ

Տղայոց ընթերցանութեան յատ-
կացեալ այս հանգէսը՝ որ աղին թըղ-
թոյ վրայ բազմաթիւ պատկերներով
գեղեցիկ և վայելուչ տպագրութեամբ
'ի լոյս ընծայուած է , կը պարունակէ
բարոյական հրահանգիչ և զուարճա-
լի նիւթեր :

Սոյն գործոյն տարեկան 24 թեր-
թերը ամբողջապէս կազմուած , կա-
զանդի նուէրի համար ամենէն յար-
մար և պատուական աւարկայ մ'ը-
լալով , սոյն նպատակին ծառայեցնե-
լու համար ալ՝ գործոյն ստուարու-
թեանը նայելով՝ գինը ամենաշնչին
գումարի մը՝ այն է 1 փրանք 30 սան-
դիմի՝ կամ որ նոյն է 6 զրջ մէճիտիյէ
դրամի լիւծ է , և կը ծախուի փարի-
զու գրատունը և ամեն գրաւաճառաց
քով :

ԶԱՒԱՆ ԵՒ ՓԱՌՆԱԿ Ա .

Գրեց Երեւանի Գարրիէլ Պատկանեան

Ընթերցասէր աղբայինք , որ ան-
շուշտ աղբային տաղանդաւոր հեղի-
նակին յնուշալանը և այլ գործերը
կը յիշեն , մեծ հաճութեամբ պիտի
կարդան այս նոր գործը՝ որ գարձ-
եալ մեր աղբային պատմութենէն առ-
նուած է :

Կը ծախուի Ս . Դ . և Եւրամանեան
գրատունը Եւնի ճամի Զինկիրլէր
ճատտէսի թիւ 2 , և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով : Գին 1 փր . 50 սանթիմ :

ՇԻՐՔԵԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1877 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1 ՀԻՆԴՇԱՐԹԻ ՕՐԷՆ ՄԵՍԵՒԱԼ

ՄԻՆՁԵՆ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱԿՆԵՐԸ

Ժամ	Բաժնէն Եւնի շահաւոր
2 25	Եւնիտիւնայէն , Մէջ . Պէյլեք . Թարապ . Եւնիք . Սթէն . Էմիրի . Բ . Հիսար , Պէյլեք , Արնալ . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլիթալ :
2 30	Արնալալեյէն , Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլի . Գապաթ . 2 30 Պէյլեք , Բաշապ . Գանլ . Ա . Հիսար , Վանիք . Չնիկ . Պէյլ . Գուրուշ :
3 30	Բ . և Ա . Գապաթէն , Եւնիտիւն . Մէյապ . Պէյլեք . Թարապ . Եւնիք . Սթէն . Էմիրի . Բ . Հիսար , Պէյլեք , Ար- նալալ . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլիթալ :
3 45	Պէյլեք . Թարապ , Պէյլեք , Բաշապ . Գանլ . Ա . Հի- սար , Գանալ . Վանիք . Չնիկ . Պէյլ . Գուրուշ . Գապաթ :
5 15	Եւնիտիւն . Մէյապ . Պէյլեք . Թարապ . Եւնիք . Սթէն . Էմիրի . Պայաճ . Բ . Հիսար , Պէյլեք , Արնալ . Օրթաք . Պէյլիթալ :
6 45	Եւնիտիւն . Պէյլեք . Թարապ . Պէյլեք , Եւնիք . Էմիրի . Գանլ . Բ . և Ա . Հիսար , Գանալ . Արնալ . Չնիկ . Պէյլ . Օրթաք . Գուրուշ . Պէյլի . Իսկիւտար :
8	Արնալ . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլիթալ , Գապաթալ :
8 45	Ա . և Բ . Գապաթէն , Մէյապ . Պէյլեք . Թարապ , Պէյլեք , Եւնիք . Սթէն . Էմիրի . Պայաճ . Բ . Հիսար , Ար- նալալ . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլիթալ :
8 45	Պէյլեք . Պէյլեք , Բաշապ . Գանլ . Ա . Հիսար , Գանալ . Վանիք . Չնիկ . Պէյլ . Գուրուշ . Իսկ :
10 15	Եւնիտիւն . Մէյապ . Պէյլեք . Թարապ . Եւնիք . Էմիրի . Բ . Հիսար Պէյլեք , Արնալ . Օրթաք . Պէյլիթալ :

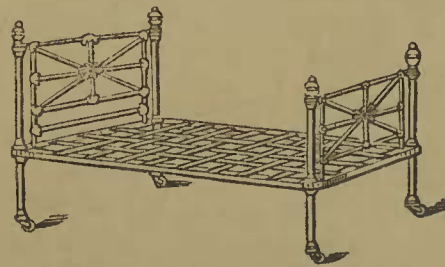
Կաճառէն Եւնի շահաւոր

Ժամ	Կաճառէն Եւնի շահաւոր
3 30	Պէյլիթալ , Օրթաք . Արնալ . Պէյլեք , Բ . Հիսար , Պայաճ . Եւնիք . Թարապ . Պէյլեք , Եւնիք .
3 45	Գապաթալ , Իսկ . Պէյլի . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլ . Չնիկ . Արնալ . Գանալ . Ա . և Բ . Հիսար , Գանլ . Էմիրի . Եւնիք Պէյլեք , Թարապ . Պէյլեք , Եւնիք .
5 15	Իսկիւտար , Գուրուշ . Պէյլ . Չնիկ . Վանիք . Գանալ . Ա . Հի- սար , Գանլ . Բաշ . Պէյլեք , Պէյլեք .
5 30	Պէյլիթալ , Օրթաք . Գուր . Արնալ . Բ . Հիսար , Էմիրի . Սթէն . Պէյլեք , Եւնիք . Թար . Պէյլեք , Մէյապ . Եւնի- տիւն . Բ . և Ա . Գապաթ :
6 30	Իսկիւտար . Պէյլի . Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլ . Չնիկ . Վանիք . Արնալ :

ՉԵՐՄԻ ԴԵՂ

Տօքթոր Այերի Վերմի դեղը ա-
մեն ու իցէ տեսակ ջերմ խոցոյն կը
բժշկէ . Հիւյ դեղ մը որ ասոր չափ
օգտակար ըլլայ Վերմի . Վերմի բանդ-
ները պարապ տեղը կը տանջուին քա-
նի որ աս դեղը կայ , պէտք է որ ան-
միջապէս անկէ գործածեն : Արդ էն
Պոլսոյ և դաւառներուն մէջ ճանչը-
ւած է աս դեղը ու անով բժշկուողն-
ըր գիտեն անոր յարգը : Նախ ութը
արամի չափ հիւս Եւնի խմելու է իւ-
րե մաքրողական դեղ ու ետքը աս
Վերմի դեղէն (Վերմի չըռնած) օրը
չորս անգամ մէյակէ անուշի դրդալ
Վերմի հետ խառնելով խմելու է , ան-
միջապէս կանցնի : Տղայոց աւելի քիչ
տալու է . կը ծախուի Կ . Պոլիս Դա-
լաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամ-
րիկայի մատարան :

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱԿԱՆ

Աղին և հասարակ քարտուսնը
երկաթէ և արդիւն , տաճն գինը
կը ծախուի , Կ . Պոլիս Դալաթիա Մի-
նասեան և ընկերաց Ամերիկայի մա-
ղաղան :

ԱՐԴՈՒԿ

Այս ձև իւթիւններուն ամենէն ա-
ղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մա-
րիւր և աղէկ կը գործէ , կը ծախուի
Կ . Պոլիս Դալաթիա Մինասեան և ըն-
կերաց Ամերիկայի մատարան :

8 30	Պէյլիթալ , Օրթաք . Արնալ . Պէյլեք , Բ . Հիսար , Էմիրի . Եւնիք . Թարապ . Պէյլեք , Եւնիք .
10 30	Պէյլիթալ , Օրթաք . Արնալ . Պէյլեք , Բ . Հիսար , Էմիրի . Եւնիք . Եւնիք . Թարապ . Պէյլեք , Մէյապ . Եւնիք . Գապաթալ :
10 30	Գուրուշ . Պէյլ . Չնիկ . Վանիք . Գանալ . Ա . Հիսար . Գանլ . Բաշապ . Պէյլեք , Թարապ . Պէյլեք :
11	Պէյլիթալ , Օրթաք . Գուրուշ . Արնալ . Պէյլեք , Բ . Հիսար . Պայաճ . Էմիրի . Սթէն . Եւնիք . Թարապ . Պէյլեք :
11	Գապաթալ , Գուրուշ . Պէյլ . Չնիք . Վանիք . Ա . Հիսար , Գանլ . Բաշապ . Պէյլեք :
11 35	Պէյլիթալ , Գուրուշ . Օրթաք . Պէյլ . Չնիկ . Արնալ :
12	Պէյլիթալ , Օրթաք . Գուրուշ . Արնալ :

Ուրաթ օրերը ժամ 3 1/4 ին կամուրջէն շոգենալ մը Էւ-
նիք . Իսկիւտար , Գուրուշ . Պէյլ . Չնիկ . Վանիք . Գանալ . Ա .
Հիսար , Գանլ . Բաշապ . հանդիպելով Պէյլեք պիտի երթայ , և
իրիւտան ժամ 9 ին Պէյլեքէն պիտի ելնէ , յիշալ նաւամա-
տոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի վերադառնայ :

ԻՍԿԻՆԻՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱԿՆԵՐԸ

Ժամ	Իսկիւտարէն Կաճառէն	Կաճառէն	Իսկիւտար
2 30	8 40 Պէյլիթալ	2 45	9
3	9 15	3 10	9 30
3 30	9 45	3 45	10
4	10	4 15	10 20
4 30	10 30	4 40	10 45
5	10 45	5 15	11
5 30	11 5	6 Պէյլեք	11 20
6 5	11 25	6 45	11 40
6 45	11 45	8	11 50
8 15	12	8 30	12 5

ՈՒՐԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ժամ	Իսկիւտարէն Կաճառէն	Կաճառէն	Իսկիւտար
2 30	8	2 30	8
3	8 40 Պէյլիթալ	3	8 45
3 30	9 20	3 30	9 20
4	10	4	10
4 35	10 30	4 35	10 35
5 15	11	5 15	11 5
6	11 30	6 Պէյլեք	11 35
6 45	12	6 45	12 5

Այս քաղաքը շարաթը երեք անգամ
կը հրատարակուի , երեք քաղաքի , հինգ քաղ-
աքի և շարաթ օրերը , Բաճանորդագրու-
մեան տեղերն են Դալաթիա Մինասեան քաղա-
քաւան թիւ 198 , Կօր իսկ Մատթի
խմբագրատունը :

Իսկ դաւաճաց մէջ հետեւեալ հոգա-
բարձուաց սենեակները :

ԵՋՄԵՐ . Սահիբան աղա Տէմէն .
ԿԻՆՈՒՄԻՒՄ . Խոսրով Էֆ . Իսկիւտար .
ՊՐՈՒՅՈՒ . Ստեփան աղա Թանկէրեան .
ԹԵՔԵՐԵՍԱՂ . Յովսէփ աղա Ուզուն-
արդեան :

ՏԵՐԱՊԵՎԵՆԻ . Խաչատուր Գալաթիական
ԵԱՐԻՆ . Կարապետ աղա Նաթանեան .
ՄՈՒՆԵ . Մկրտիչ աղա Փօթիկեան .

ԵԱՐԻՆ . Կարապետ աղա Նաթանեան .
ՄՈՒՆԵ . Մկրտիչ աղա Փօթիկեան .
ԵԱՐԻՆ . Կարապետ աղա Նաթանեան .

ՅՈՒՐԵՆԻ . Յիւրապետ աղա Ս . Յիւրապետ
ԵԱՐԻՆ . Կարապետ աղա Նաթանեան .
ՄՈՒՆԵ . Մկրտիչ աղա Փօթիկեան .

ՍԻՆԻՆԻՍՏԵՐ . Սթ . Տ . Բարսիլ .
Սարի . Գալաթիական տաղաւարի մէջ
գտնուող տա . տեղերէն մէկուն հետ հրաւի
ճ զթակցիր :

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏԵՐԱՊԵՎԵՆԻ

Կ . Ս . ԻՍԿԻՆԻՏԱՐ

Ե ԶԱՐԱԿԱՆ ԻՍԿԱՆ ԻՍԿԱՆՈՒՄ

ԴԱՄԱՐԱՆ ԵՐՈՐ ԵԱՆ